

Анализ на МОЯТА МОЛИТВА

Публикувано от mOn на 10.03.2010

„МОЯТА МОЛИТВА”

(идейно-естетически анализ)

Ботевата молитва е повелителен, мо-гъщо разгърнат призив за борба, изграден върху антитезното начало на диалога-отрицание между поет и съвременник. Две душевности - на антихриста бунтар и човека роб - се сблъскват в конфликтното поле: на духовния бунт, взривяващ религи-озни фикции и реални психологически бари-ери, за да изградят олтара на нова национал-на религия - религията на бунта, на рево-люцията.

Това право на избор, на първожреческа ри-туална обредност за посвещаване на българския народ в жертвения купел на националноосвободителната борба принадлежи па Ботев, направил своя избор с категорич-ната повеля- *„хляб или свинец!”*

Ботев не моли, той повелява. В диалогичната риторика на антите-зата: *„Не ти! - А ти! ”*, застава основният опонент на лирическия герой в условия диалог-борба - времето и родените от стра-ха и заблудата антихуманни категории на „божествена справедливост”.

Тази „чиста истина”, Като субстанция на библейска мъдрост, Ботев отрича и развен-чава, доказвайки лицемерния, фалшив морал на несъществуващи хуманни категории.

В първата строфа можем да открием ми-ниатюрния модел на поетическа структура, разгърната в общата композиционна постройка на творбата. Отрицанието, ка-то основна художествена цел, преследва-на от Ботев, за първи път е фиксирано във Втори стих па първа строфа: *„Не ти, що си в небесата”*.

Разгърнатото, доказано тезисно отрица-ние можем да открием в следващите пет строфи. Наблюдава се петстепенно градирано отрицание, което има своя вътрешна композиция.

Основното композиционно ядро от три строфи, в които е разгърнато отрицани-ето на три основни функции на религията като универсален модел на насилие и потисничество, има своя структурна рамка с въ-ведение - отрицание, и финал - обобщение на отрицанието.

Ако разгледаме художественото прост-ранство на Ботевото поетическо отрицание (именно в тези пет строфи), ще от-крием, че в първата се изгражда базата на отрицанието, а това е православната християнска вяра:

Не ти, комуто се кланят

православните скотове.

Това всъщност е и въведението-отрицание.

Следва основното композиционно ядро с отрицанието на религията като духовно насилие над човека, във втора строфа:

не ти, който си направил...

човекът... роб да бъде на земята

В трета строфа - отрицание на религи-ята като официален инструмент на соци-ално разделение:

не ти, който си помазал

царе, папи, патриарси,

а в неволя си зарязал

моите братя сиромаси.

В четвърта строфа - разобличение на фарисейски морал и нрави:

не ти, който учиш робът

да търпи и да се моли

и храниш го дор до гробът

само със надежди голи,

за да обобщи във финалната пета строфа направените разобличения на „светата обител” като храм на лъжци, тирани, глуп-ци и душмани:

не ти, боже, на лъжците,

на безчестните тирани,

не ти, идол на глупците,

на човешките душмани!

Художествено-материалното, обективизирано в петстепенното отрицание, гради психологическата основа за преход от отрицание към позитивно внушение като градивен елемент на антитезисното Ботево „не *ти* - а *ти!*” поетическо начало.

„Кървавото, грешно царство!” на лъжци, тирани, глупци и душмани е видимата обществена надстройка, която Ботев атакува отвътре, внушавайки ново действие-но национално съзнание. То се гради на нови духовни стойности - конфликтно проти-вопоставени като обществено-историческа динамика на вътрешните „АЗ”-ови прос-транства на реалната социално-историческа пасивност на официалните институции, поддържащи религиозни фикции и заблуди.

Внушението-утвърждение на ново „АЗ”-ово съзнание Ботев приема като духовно кръщение, при което новото българско колективно съзнание ще се присъедини към всенародния духовен празник на отвоюва-но чрез личен избор човешко достойнство. Това е силата на разума - божествената искра на тайнството, наречено лично достойнство и национална гордост:

а ти, що си в мене, боже

А ти, боже, на разумът...

Мислещият човек е единственият самовластен господар на обществено и национално съзнание. Той избира празниците за духовно, личностно кръщение на българина. Защищава и историческите му интереси: „А *ти, боже, на разумът, защитниче на робите...*” Колективното съзнание - като аморфно, нелично присъствие в обществената реалност - е излишно и ненужно за Ботев. Заменил библейската категория любов към ближния с борба заради ближния, поетът разкрива новата молитва на българина, про-низана от активна действена любов, съграждаща храма на свободния човешки дух:

Вдъхни всекиму, о, боже!

любов жива за свобода -

да се бори кой как може

с душманите на народа.

Молитвеният шепот на „АЗ”-а, обърнал взор към дверите на своето собствено съзнание в първи стих на първа строфа - „О, мой боже, *правий боже!*”, достига до вътрешната аргументирана категоричност на императива-повеля в първи и втори стих на осма строфа:

Вдъхни всекиму, о, боже!

любов жива за свобода,

която получава обективна художествена материализация в открития призив за бор-ба:

да се бори кой как може

с душманите на народа.

Категоричният, могъщ, мажорен вик за борба озвучава приглушените молитвени пространства на зависима, робска, човешка душевност. Свободата на духа озарява с празнична светлина съзнанието на „АЗ“-а. Човекът ве-че не изпитва страх, не се моли, а сам кове съдбата си. Последните две строфи са личната молитвена изповед на Ботев, чийто глас-камбана озвучава далечните родни пространс-тва:

О, мой боже, правий боже!

Подкрепи и мен ръката

.....

Не оставяй да изстине

буйно сърце на чужбина.

Освободения дух на отчужденото съзна-ние Ботев скрепява с категоричния импе-ратив на личността:

Подкрепи и мен ръката,

та кога въстане робът,

в редовете на борбата

да си найда и аз гробът

Извиканата, заявена на висок глас лична жертвеност като могъщ песенен порой зазвучава в българското национално съзнание;:

Не оставяй да изстине

буйно сърце на чужбина,

и гласът ми да премине

тихо като през пустиня!...

Песента на бунта, песента на революци-ята е гласът на Ботевата молитва за нова българска национална религия.

Анализ на МОЯТА МОЛ

Powered by

Bukvar.bg

Image not found

© 2010-2024